

گفت‌وگو

محمدرضا باهنر با استقبال از رویکرد تعاملی دولت:

راه‌حل‌ها از دل گفت‌وگوها بیرون می‌آید

دولت مستقر باید با همه توان مورد حمایت گروه‌های سیاسی قرار بگیرد

رضوانه رضایی پور / محمدرضا باهنر دبیرکل جامعه اسلامی مهندسین با استقبال از ابتکار دولت برای گفت‌وگو با معترضان و بازاریان، حمایت همه‌جانبه گروه‌های سیاسی از دولت مستقر را ضروری دانست و هشدار داد که بدون گفت‌وگوهای رودر رو با سعه‌صدر، مشکلات اقتصادی به بحران‌های سیاسی و اجتماعی تبدیل خواهد شد؛ او تأکید کرد: «دولت مستقر باید با همه توان مورد حمایت قرار گیرد.»

رئیس‌جمهوری طی دستوری به وزیر کشور اعلام کردند که با معترضان وارد گفت‌وگو شوند. خود ایشان هم دیروز جلسه‌ای با فعالان اصناف و بازاریان برگزار کرد و از توافق دولت و مجلس بر سر اتخاذ تصمیم مهم در راستای حمایت از فعالان اقتصادی و اصناف خبر داد. این اتفاق و تصمیم دولت را در عرصه حکمرانی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در هر صورت گفت‌وگو یکی از ابزارهای بسیار قدرتمند و مؤثر برای عبور از مشکلات و گرفتاری‌هاست. متأسفانه نقدی که به خود ما و همه مسئولان وارد است این است که گفت‌وگو را بین سیاستمداران، کارآفرینان، فعالان اقتصادی، فعالان فرهنگی و گروه‌های دیگر رونق نداده‌ایم. متأسفانه گفت‌وگوهایمان را رودررو انجام نمی‌دهیم و بعضاً این مسائل را به رسانه‌ها می‌کشانیم. با حتی دعواهایمان را هم به رسانه‌ها می‌کشانیم. اختلاف‌نظر خوب است و می‌تواند باعث ارتقای سطح اداره کشور شود ولی می‌تواند تخریب‌کننده هم باشد. اگر گفت‌وگو رودررو و با سعه‌صدر نباشد، برخی انتقادها تبدیل به موضوع مخرب می‌شود. من ۲۸ سال نماینده مجلس بودم. واقعاً باور دارم که شاید ۸۰ درصد تصمیمات مجلس غیرجراحی و غیرسیاسی است و نمایندگان راحت می‌توانند کنار یکدیگر بنشینند و در رابطه با حل مشکلات مملکت به یک جمع‌بندی برسند.

جریان اصولگرا و اصلاح‌طلبان هر کدام حرف‌های قابل قبول و شنیدنی دارند که باید به آنها گوش فراداد. اما متأسفانه عده‌ای تندرو هستند که نه تاب و تحمل حرف دیگران را دارند و نه اجازه می‌دهند این گفت‌وگوها انجام شود. جریان‌های نسبتاً معتدل سیاسی، بسیاری از مسائل و مشکلات کشور را می‌توانند با همکاری، همراهی و همدلی حل کنند. بعضی از این مسائل زمانبر است، بعضی از آنها هم فوری قابل حل است و برای بعضی از آنها هم ممکن است که راه‌حل خوبی وجود نداشته باشد. در این شرایط باید از پژوهشگران، دانشمندان، دانشگاهیان و فعالان سیاسی کمک بگیریم. بحثی که جناب آقای پزشکیان فرمودند که بنشینیم و گفت‌وگو کنیم و یا وزیر کشور را مأمور به اقدام کرده‌اند، کار بسیار پسندیده‌ای است. من حتی پیشنهاد یک مقدار فراتر از این است. جناب پزشکیان مدتی قبل از احزاب مختلف دعوت کرده بودند تا در جلسه‌ای با ایشان حضور پیدا کنند. ما به جلسه رفتیم. جلسه خوبی هم برگزار شد و مسائل مختلفی هم مطرح شد ولی بیشتر به نظر می‌رسید این جلسه تشریفاتی است. باید این رویه را تغییر داد. من همین الان هم به صرس قاطع می‌گویم که برای یک سری از مشکلات کشور راه‌حل‌هایی وجود دارد ولی برای رسیدن به آن باید فعالان سیاسی و اقتصادی باهم هماهنگ شوند. این هماهنگی انجام نخواهد شد مگر اینکه در جلسه گفت‌وگو، آن هم با سعه‌صدر و تحمل بالای یکدیگر بتوانیم کار را جلو ببریم.

در شرایطی که به‌هر حال در انجام گفت‌وگو به گفته شما کوتاهی شده و اعتراضاتی در گوشه و کنار تهران برپا شده، الان این ابتکار عمل دولت برای گفت‌وگو با نمایندگان بازاریان چه‌میزت‌هایی می‌تواند داشته باشد؟ یک موقع مسأله، مباحث اقتصادی کشور است. در وضعیتی که الان داریم و آن را به این اصلاح وضعیتی «نه جنگ و نه صلح» می‌خوانیم، مقدار زیادی از فعالیت‌های اقتصادی کشور تحت تأثیر قرار گرفته‌اند. از آن طرف هم مشکلات دیگری داریم. این تورم مقداری افسارگسیخته شده و هر روز قیمت‌ها پایین و بالا می‌شود. وضعیت نه جنگ و نه صلح باعث شده که هم خریدار نترسد که خرید کند و هم فروشنده می‌ترسد که بفروشد. باید به گفت‌وگو بنشینیم و راه برون‌رفت از این مشکلات را پیدا کنیم. ممکن است همه مشکلات هم حل نشود ولی ۲۰ درصد هم اگر حل شود، یک قدم بسیار بزرگ است. پس می‌توان گفت این مسائل، حتماً با گفت‌وگو حل می‌شود ولی اگر گفت‌وگوها رودررو انجام نشود و خدای نکرده این مشکلات و مسائل اقتصادی به مشکلات سیاسی و اجتماعی تبدیل شود، کار سخت می‌شود. مثلاً رسانه‌های بیگانه تبلیغ کنند، تحریک کنند و روی آتش بنزین بریزند، گرفتاری‌ها بیشتر خواهد شد. در حالی که مردم ایران مخصوصاً در همین جنگ ۱۲ روزه نشان دادند که رنگین کمان بسیار زیبایی از انسجام ملی هستند. مردم ممکن است که مشکل داشته باشند، فعالان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی هم مشکل دارند اما بر سر استقلال کشور و تمامیت ارضی تفاهم دارند. در همان روزها، حتی کسانی بودند که به بعضی از سیاست‌های کلی نظام اعتراض داشتند ولی آمدند و پشت کشور ایستادند. ما باید از این فرصت حداکثر بهره‌ر ببریم. اگر این گفت‌وگوها انجام نشود و مسائل اقتصادی با مسائل سیاسی و فرهنگی یکی شوند، آن وقت کاری از دست کسی بر نخواهد آمد.

موضوع مهم دیگری هم وجود دارد؛ اینکه محدودیت‌های دولت را همه می‌دانند. اما در این میان، مجموعه جریان‌ها و نهادهای دیگری باید چه واکنشی داشته باشند. این بیم وجود دارد که برخی جریان‌های سیاسی در جهت تضعیف دولت و تسویه حساب‌های جناحی برآیند.

من همواره معتقد بودم و هستم که از دولت مستقر باید حمایت کرد. زمانی که به عنوان نماینده در مجلس شورای اسلامی حضور داشتم هم همیشه شعارم همین بود. می‌گفتم از دولتی که از نظر جریان سیاسی مقبول ما نیست باید حمایت کرد. البته طبیعی است که اشکالاتی هم وجود دارد اما باید بنشینیم و با گفت‌وگو اشکالات را حل کنیم. ما از کارهای مثبت دولت باید حمایت کنیم. در جاهایی هم که کم توجه است برویم و راه‌حل ارائه کنیم. جریان‌های سیاسی که در داخل کشور هستند و فعالیت سیاسی دارند، اگر به این جمع‌بندی برسند که چوب لای چرخ دولت بگذارند تا دولت موفق نشود، با این هدف که مثلاً در دوره آینده مردم فرد نظر ما رأی بیاورد، خیانت به انقلاب و نظام و کشور است. عدم موفقیت دولت مستقر حتماً به اقتدار کشور ضربه خواهد زد. دولت مستقر باید با همه توان مورد حمایت گروه‌های سیاسی قرار بگیرد. البته اشکالات هم باید گفته شود، اما نه در رسانه‌ها. باید در جلسات گفت‌وگو به آن پرداخته شود. اگر این حرف‌ها به رسانه‌ها کشیده شود، آن وقت بوی توطئه و هنجارشکنی از آنان بلند خواهد شد که اصلاً به مصلحت نظام نیست.

رئیس‌جمهوری در نشست مشترک با نمایندگان تشکل‌های اصناف از ۴ تصمیم مهم برای تسهیل در فعالیت‌های اقتصادی خبر داد

گفت و گو؛ پاسخ پزشکیان به اعتراضات صنفی

گزارش

هدهد احمدی

گروه سیاسی

با نمایندگان معترضان، تصریح کرد که مطالبات برحق مردم باید شنیده شود تا دولت بتواند با تمام توان و مسئولانه برای رفع مشکلات اقدام کند. این موضع‌گیری در شرایط کنونی از سوی بسیاری از ناظران به‌عنوان یکی از صریح‌ترین و مهم‌ترین واکنش‌های دولت‌ها به اعتراضات مردمی در سال‌های اخیر ارزیابی شد. همزمان با این موضع‌گیری، سخنگوی دولت نیز در نشست خبری خود با ضروری دانستن شنیدن صدای مردم اعلام کرد که اعتراضات ناشی از دردهای واقعی برحق آنها را بشنود تا دولت با تمام توان برای رفع مشکلات و پاسخگویی مسئولانه عمل کند.
واکنش رئیس‌جمهوری به تجمعات اعتراضی اخیر در تهران و برخی شهرهای کشور از همان اولین جملاتی که در توثیت او منتشر شد، حامل پیامی روشن بود: دولت چهاردهم اعتراضات را می‌بیند، می‌شنود و آنها را به رسمیت می‌شناسد. رئیس‌جمهوری در این پیام علاوه بر دادن مأموریت به وزیر کشور برای گفت‌وگو

با نمایندگان معترضان، تصریح کرد که این نگاه مسبوق به سابقه سیاسی و رفتاری رئیس‌جمهوری است. مسعود پزشکیان در دوران نمایندگی مجلس نیز همواره بر لزوم شنیده شدن صدای اعتراضات مردم تأکید داشت و اکنون که در جایگاه ریاست قوه مجریه قرار گرفته، تلاش می‌کند این دیدگاه را در عمل نیز پیاده‌سازی کند. از همین منظر واکنش دولت به تجمعات اخیر را می‌توان فراتر از یک موضع‌گیری مقطعی، نشانه‌ای از یک راهبر کلان در حکمرانی دانست. پزشکیان البته به این اعلام موضع و مأموریت به وزیر کشور بسنده نکرد و خود در انجام این گفت‌وگوها پیشقدم شد.

دنبال پاسخگویی مسئولانه به آنهاست. این نگاه مسبوق به سابقه سیاسی و رفتاری رئیس‌جمهوری است. مسعود پزشکیان در دوران نمایندگی مجلس نیز همواره بر لزوم شنیده شدن صدای اعتراضات مردم تأکید داشت و اکنون که در جایگاه ریاست قوه مجریه قرار گرفته، تلاش می‌کند این دیدگاه را در عمل نیز پیاده‌سازی کند. از همین منظر واکنش دولت به تجمعات اخیر را می‌توان فراتر از یک موضع‌گیری مقطعی، نشانه‌ای از یک راهبر کلان در حکمرانی دانست. پزشکیان البته به این اعلام موضع و مأموریت به وزیر کشور بسنده نکرد و خود در انجام این گفت‌وگوها پیشقدم شد.

را بخشی از واقعیت جامعه می‌داند و به

یک تغییر لحن معنادار

یادداشت

قائم مقام حزب اتحاد ملت

نخستین موضع‌گیری رئیس‌جمهوری پزشکیان در قبال اعتراض جمعی از مردم کسبه، واجد نکاتی است که در سال‌های اخیر کمتر در گفتار رسمی دولت شنیده‌ایم؛ نه از حیث تصمیم، بلکه از حیث زبان و چهارچوب مواجهه. زبانی که برخی از کلیدواژه‌های آن، سال‌هاست بیشتر از «این سوی میدان» شنیده می‌شد تا از زبان مقام ارشد اجرایی کشور.

«به وزیر کشور مأموریت دادم...» همین عبارت کوتاه، حامل یک پیام روشن است: اعتراض، مسأله‌ای سیاسی-اجتماعی است. مسأله‌ای واقعی، برخاسته از جامعه. وقتی مسئول رسیدگی، وزارت کشور است، دولت دست‌کم در سطح گفتار، اعتراض را بخشی از امر عمومی می‌داند، نه تهدیدی علیه آن.

از مسیر گفت‌وگو با نمایندگان معترضان...

این بخش، شاید مهم‌ترین فراز این سخن باشد. نخست آن که از «معترضان» سخن گفته می‌شود، تغییری ساده اما معنادار. دوم آن که سخن از «نمایندگان» معترضان است؛ یعنی به‌طور ضمنی، حق تشکل‌یابی و نمایندگی به رسمیت شناخته می‌شود، چرا که بدون آن، اساس مفهومی به نام نماینده موضوعیت ندارد. و سوم، جایگزین شدن «گفت‌وگو»

گفت‌وگو؛ فرآیندی دوطرفه

یادداشت

سخنگوی حزب ندای ایرانیان

آنچنان که از دکتر پزشکیان انتظار می‌رفت نخستین واکنش ایشان به تجمعات صنفی، تأکید بر اصل گفت‌وگو و شنیدن مطالبات معترضان بود. این

رویکرد نباید صرفاً یک اعلام موضع باشد. بلکه باید از آن فراتر رود و به یک رویه پایدار تبدیل شود. مواجهه دولت و رئیس‌جمهوری با این اعتراضات می‌تواند به آزمون مهم دولت در مدیریت اعتراضات و مطالبات اجتماعی باشد.

اعتراض در ذات خود، بخشی از حیات اجتماعی جوامع زنده است. این اعتراضات، تا زمانی که در چهارچوب‌های مسالمت‌آمیز بیان می‌شوند، نه تهدید، بلکه فرصتی برای اصلاح مسیرها و

گفت‌وگو به جای تقابل

یادداشت

عضو شورای مرکزی کارگزاران سازندگی

اعتراضاتی که در یکی دو روز اخیر در بازار تهران رخ داد با واکنشی متفاوت از سوی رئیس‌دولت چهاردهم و دستورال به وزیر کشورهمراه شد. مسعود پزشکیان در اولین واکنش خود، اصل این تجمع را به رسمیت شناخت و وزیر کشور نیز دستور داد با نمایندگان معترضان گفت‌وگو شود. چنین رویکردی در فضای سیاسی و اجتماعی ایران کمتر سابقه داشته و بیشتر به الگوهایی شبیه است که در جوامع متمدن برای مدیریت اعتراضات اجتماعی به کار گرفته می‌شود. جایی که معترضان نمایندگانی معرفی می‌کنند و دولت تلاش می‌کند از مسیر گفت‌وگو و پرورنده‌سازی، نه بازداشت، بلکه عمل بر اساس آنچه از جامعه شنیده شده و پاسخگویی به‌منابه یکی از اصول حکمرانی خوب. البته مسیر پیش رو ساده نیست. دولت به‌تنهایی توان حل انباشت بحران‌ها را ندارد و تجربه نشان داده که فاصله گفتار تا عمل می‌تواند بسیار باشد.

با این حال، اگر این رویکرد زبانی و پشتوانه تحلیلی آن، از سطح موضع‌گیری عبور کند و به مبنای نگاه همه ارکان حاکمیت نسبت به جامعه، اعتراض، حقوق و مسئولیت‌ها بدل شود، می‌توان گفت دست‌کم بخش مهمی از راه‌ترمیم این نسبت پرتنش طی شده است.

رویکرد نباید صرفاً یک اعلام موضع باشد. بلکه باید از آن فراتر رود و به یک رویه پایدار تبدیل شود. مواجهه دولت و رئیس‌جمهوری با این اعتراضات می‌تواند به آزمون مهم دولت در مدیریت اعتراضات و مطالبات اجتماعی باشد.

اعتراض در ذات خود، بخشی از حیات اجتماعی جوامع زنده است. این اعتراضات، تا زمانی که در چهارچوب‌های مسالمت‌آمیز بیان می‌شوند، نه تهدید، بلکه فرصتی برای اصلاح مسیرها و

بررسی مشکلات، دغدغه‌ها و مطالبات بازاریان برگزار شد، فرصتی فراهم کرد تا نمایندگان اصناف دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را مستقیماً با رئیس‌جمهوری در میان بگذارند و پاسخ پرسش‌ها و ابهامات خود را دریافت کنند. پزشکیان در این دیدار، با اشاره به نقش تعیین‌کننده اصناف و بازاریان در اقتصاد کشور، از نقش‌آفرینی تاریخی و غرورآفرین آنان در مقاطع حساس، از جمله در جریان جنگ ۱۲ روزه و ناکام گذاشتن توطئه‌های دشمنان برای ایجاد آشوب در کشور یاد و تصریح کرد که حل مشکلات اصناف و بازاریان را وظیفه خود می‌داند. او با بیان اینکه اعتراضات مطرح‌شده از سوی بازاریان قابل درک است، یادآور شد که دولت چهاردهم وارث مشکلات انباشته سال‌های گذشته است ولی با این وجود، با تمام توان و از مسیر تعامل و وحدت با مجلس شورای اسلامی، به دنبال حل مسائل خواهد بود. رئیس‌جمهوری همچنین با اشاره به مطالبه جدی رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره حل مشکلات اقتصادی مردم و کسبه خاطرنشان کرد که فارغ از اختلاف‌نظرها همه مسئولان مکلف به پیگیری مطالبات اقتصادی جامعه هستند و دولت و مجلس در این مسیر هم‌نظر و هم‌جهت عمل می‌کنند. او بار دیگر بر آمادگی دولت برای شنیدن بی‌واسطه صدای بازاریان و اصناف تأکید کرد و گفت که دولت آماده است در بازار حضور یابد و با فعالان اقتصادی، بویژه جوانان و نسل جدید فعال در این حوزه گفت‌وگو کند تا هم مسائل آنان شنیده شود و هم شرایط و برنامه‌های کشور به‌صورت صادقانه تبیین شود.

پزشکیان با تشریح رویکرد دولت در حوزه اقتصاد، مداخلات حادقلی در بازار را اصل دانست ولی در عین حال تصریح کرد که هر جا رانت، رشوه و نظام چنددرخی ارز به اقتصاد کشور آسیب بزند، دولت با جدیت ورود خواهد کرد. وی افزود: «مقابله با رانت، طبیعی است که با اعتراض رانت‌خواران همراه شود، اما منافع مردم و بازاریان در اولویت قرار دارد.» رئیس‌جمهوری باصراحت اعلام کرد: «دولت شائینی جز خدمت برای خود قائل نیست و همه خواسته‌ها و پیشنهادهای مطرح‌شده از سوی اصناف و با جدیت پیگیری خواهد شد. «در بخش دیگری از این نشست، رئیس‌جمهوری به گلابه‌های فعالان اقتصادی درباره تعدد سامانه‌های اقتصادی پاسخ داد و از برنامه دولت برای ایجاد یک اکوسیستم جامع و تجمع سامانه‌ها با هماهنگی وزارت ارتباطات خبر داد. اقدامی که می‌تواند شفافیت را افزایش داده و مسیر فعالیت اقتصادی را تسهیل کند. او همچنین وعده داد که مسائل نظارتی غیرمرتبط با فعالیت

اصناف با تعامل و هماهنگی قوه قضائیه برطرف شود تا به جای ایجاد مانع، مسیر کسب‌وکار هموارتر شود.موضوع تأمین انرژی و هزینه برق اصناف نیز از دیگر محورهای سخنان رئیس‌جمهوری بود. پزشکیان با اشاره به کسری حدود ۲۰ هزار مگاواتی برق کشور اعلام کرد که نگاه دولت این است که مصرف برق تا سقف عرف و میانگین عمومی با قیمت دولتی محاسبه شود و مازاد مصرف، مشمول پرداخت واقعی گردد. او همچنین از اقدامات بی‌سابقه دولت در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر خبر داد و گفت که تا پایان سال، ظرفیت پنل‌های خورشیدی کشور به بیش از ۷ هزار مگاوات خواهد رسید. با این حال، رئیس‌جمهوری بر ضرورت همراهی اصناف در ترویج فرهنگ صرفه‌جویی برای عبور از شرایط فعلی تأکید کرد. رئیس‌دولت چهاردهم در ادامه، به اقدامات دولت برای حل ساختاری مشکلات اقتصادی اشاره کرد و از آغاز صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌ها از درون دولت سخن گفت. به گفته او، در اقدامی کم‌سابقه رشد یوده‌جه سال آینده دولت تنها دو درصد در نظر گرفته شده تا از هرگونه هزینه‌ای که منجر به ایجاد تورم می‌شود پرهیز شود.

نمایندگان اصناف

به‌هیأت‌دولت می‌روند

در پایان این نشست، رئیس‌جمهوری با پیشنهاد تشکیل ستاد پیگیری مشکلات اصناف و بازاریان موافقت کرد و مقرر شد نمایندگان اصناف با حضور در جلسات هیأت دولت، مسائل خود را به‌صورت مستقیم مطرح کنند. همچنین برگزاری جلسات منظم وزارتخانه‌های اقتصادی با فعالان بازار و ارائه گزارش ماهانه نتایج این جلسات به دولت مورد تأکید قرار گرفت. مشارکت مؤثر اصناف در اجرای طرح کالابرگ به‌گونه‌ای که خرده‌فروشان نیز در آن سهیم باشند، از دیگر محورهای مورد تأکید رئیس‌جمهوری بود. در این جلسه همچنین پزشکیان با اشاره به تعامل نزدیک با رئیس‌مجلس دوازدهم، از چهار توافق مهم دولت و مجلس برای حمایت از اصناف و بازاریان خبر داد. توافق‌هایی که شامل تخلیق ارسد الزامات سامانه مودیان مالیاتی، توقف اعمال مالیات بر ارزش افزوده، تعلیق جریم مالیاتی و توقف الزامات جدید در صدور مجوزها برای مدت یک سال است. رئیس‌جمهوری ابراز امیدواری کرد که اجرای این تصمیمات در کنار تداوم تعامل دولت، مجلس و فعالان بازار، به کاهش ناملایمات اقتصادی بر مردم، ایجاد آرامش در فضای کسب‌وکار و حرکت کشور در مسیر رونق اقتصادی منجر شود.

بپذیرد و باید ی گفت‌وگو بنشیند، نشان می‌دهد که برای مطالبات قانونی معترضین ارزش و اهمیت قائل است. این رویکرد، اقدامی نسبتاً بکرو کم‌سابقه با مقامات مسئول، بهترین و مؤثرترین مسیر است تا خبر. می‌توان استدلال کرد که جریان‌های معترض، پیش از آنکه صدای فریاد خود را به کف خیابان‌ها بکشانند، بهتر است ابتدا با مسئولان ذی‌ربط گفت‌وگو و خواسته‌هایشان را به شکل شفاف مطرح کنند. پس از آن، در صورت بی‌پاسخ ماندن مطالبات، حضور معترضین در عرصه عمومی و طرح توجیه افکار عمومی می‌تواند مشروعیت و اثرگذاری بیشتری داشته باشد. این نکته‌ای است که جای تأمل و توقف دارد و می‌تواند به سامان‌مندتر شدن اعتراضات کمک کند.

مسأله دیگری که در دل این اعتراضات مطرح می‌شود، مرز میان اعتراض صنفی و معیشتی یا شعارهای ساختارشکنانه علیه نظام است. طبیعی است که چنین شعارهایی از سوی هیچ جریان مسئول و دلسوزی مورد تأیید نبوده و محل ایراد جدی است. بنابراین اعتراض به وضعیت اقتصادی و معیشتی، اگر با مطالبات مشخص و در چهارچوب‌های قانونی بیان شود، می‌تواند شنیده شود اما عبور از این چهارچوب‌ها نه‌تنها به حل مسأله کمک نمی‌کند، بلکه مسیر گفت‌وگو را نیز مسدود می‌سازد.

در این میان، اقدام رئیس‌جمهوری در به رسمیت شناختن اصل اعتراض و پیشقدم شدن برای گفت‌وگو از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. همین که دولت حاضر می‌شود نمایندگان معترضین را

بپذیرد و باید به شیوه بروز می‌دهد که برای مطالبات قانونی معترضین ارزش و اهمیت قائل است. این رویکرد، اقدامی نسبتاً بکرو کم‌سابقه با مقامات مسئول، بهترین و مؤثرترین مسیر است تا خبر. می‌توان استدلال کرد که جریان‌های معترض، پیش از آنکه صدای فریاد خود را به کف خیابان‌ها بکشانند، بهتر است ابتدا با مسئولان ذی‌ربط گفت‌وگو و خواسته‌هایشان را به شکل شفاف مطرح کنند. پس از آن، در صورت بی‌پاسخ ماندن مطالبات، حضور معترضین در عرصه عمومی و طرح توجیه افکار عمومی می‌تواند مشروعیت و اثرگذاری بیشتری داشته باشد. این نکته‌ای است که جای تأمل و توقف دارد و می‌تواند به سامان‌مندتر شدن اعتراضات کمک کند.

مسأله دیگری که در دل این اعتراضات مطرح می‌شود، مرز میان اعتراض صنفی و معیشتی یا شعارهای ساختارشکنانه علیه نظام است. طبیعی است که چنین شعارهایی از سوی هیچ جریان مسئول و دلسوزی مورد تأیید نبوده و محل ایراد جدی است. بنابراین اعتراض به وضعیت اقتصادی و معیشتی، اگر با مطالبات مشخص و در چهارچوب‌های قانونی بیان شود، می‌تواند شنیده شود اما عبور از این چهارچوب‌ها نه‌تنها به حل مسأله کمک نمی‌کند، بلکه مسیر گفت‌وگو را نیز مسدود می‌سازد.

در این میان، اقدام رئیس‌جمهوری در به رسمیت شناختن اصل اعتراض و پیشقدم شدن برای گفت‌وگو از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. همین که دولت حاضر می‌شود نمایندگان معترضین را

بپذیرد و باید به شیوه بروز می‌دهد که برای مطالبات قانونی معترضین ارزش و اهمیت قائل است. این رویکرد، اقدامی نسبتاً بکرو کم‌سابقه با مقامات مسئول، بهترین و مؤثرترین مسیر است تا خبر. می‌توان استدلال کرد که جریان‌های معترض، پیش از آنکه صدای فریاد خود را به کف خیابان‌ها بکشانند، بهتر است ابتدا با مسئولان ذی‌ربط گفت‌وگو و خواسته‌هایشان را به شکل شفاف مطرح کنند. پس از آن، در صورت بی‌پاسخ ماندن مطالبات، حضور معترضین در عرصه عمومی و طرح توجیه افکار عمومی می‌تواند مشروعیت و اثرگذاری بیشتری داشته باشد. این نکته‌ای است که جای تأمل و توقف دارد و می‌تواند به سامان‌مندتر شدن اعتراضات کمک کند.

کنند. گفت‌وگوی مؤثر، فرآیندی دوطرفه است که بدون بپذیرش قواعد آن از سوی هر دو طرف، به نتیجه مطلوب نمی‌رسد. به همین دلیل اگر حداقل نتیجه این گفت‌وگوها ایجاد فهم مشترک بین دولت و نمایندگان معترض نباشد و هر یک صرفاً از منظر خود به ماجرا نگاه کنند، زمینه‌ساز شکست گفت‌وگوها خواهد بود.

در نهایت، آنچه از این قبیل رخدادها باید درس گرفت، ضرورت بازگشت به سیاست و واکنش پیش از تصمیم‌گرفتن است.